

Hittel írt könyv

(Dobos Marianne: *Rózsaablak*.

Vigyázó Ferenc Művelődési Társaság, Budapest, 2014)

Dobos Marianne kemény tisztaságú író. Nem tétovázik, mikor odahelyezi *Rózsaablak* kötetét az olvasó kezébe, és nem kínál tét nélküli feltételeket, nem kecsegtet azzal, hogy könnyű olvasnivalót kapok tőle. Már a cím figyelmeztet, különös könyvet tartok a kezemben. Gótikus építményt idéző csodát tesz elém, és én rácsodálkozom. Magyarul nevezi meg a templomok nyílásait, beszédesen szép szóval. Azt mondja, rózsablak, és nem tudok ellenállni, de nem is akarok. Élvezni szeretném a rózsablak varázsát, szeretnék az ablakon át ki-be nézegetni, és az író odaenged a látványhoz. Azt mondja, tessék, gyönyörködj! Valóságot mutat, és egyben hívja az olvasót, gyere, szelíden Isten közelébe vezetlek, mehetünk együtt.

Naponta két órát utazom. A *Rózsaablak* miatt elfelejtettem leszállni az aktuális megállóban, utazhattam vissza, s mikor ez negyedszer fordult elő, megadtam magam. Elmerültem a könyvben, Dobos Marianne történeteiben. Mindegyik más-más motívumkinccsel gazdagítja az írást, ahogyan a mérművek formakincsét gazdagította az ívháromszög, ívnégyszög, kör, lóhere, halhólyag. A rózsablak építészeti műszóval mérmű. A lényegét jobban kifejező kőrác vagy kőcsipke elnevezés nem honosodott meg nyelvünkben. Szerkezeti jelentősége, hogy igen nagy, levegős nyílások alkalmazásakor is némileg támasztja a vékony pilléreket, esztétikai szempontból kelően elosztja a világító felületet, mérsékli a fény beömlését, és a színes üveg ritmikus elosztását engedi. Filigrán hatása a nagy tömegeket ellen-súlyozza. Éppen úgy, mint ez a könyv.

Az író mozgásba hoz teljesebb, publikálatlan szöveget is magába fogadó szövegvilágot. Analógiáinak és szövegek közötti vonatkozásainak sokasága mögé elméleti tipológiát állít, rávilágít azok jelentésalkotásban betöltött szerepére. Nem vállalkozom a szövegkapcsolatok világának

teljes körű bemutatására, nem is az elemzés a célom. Arra szeretnék rámutatni, ahogyan az író meghaladja saját immanenciáját szövegkapcsolatai révén. Különös játékot űz a szöveggel. Az intertextuális összefüggései kapcsán megmutató narratív megoldásaival morális kérdéseket tesz fel, és példázatokkal válaszol a feltett kérdésekre, azután rábízta az olvasóra, mit kezd velük.

Az író adatokat tesz elém. Tényeket, nem fikciót. Kategorizálható ez a könyv? Nem tudom. Sehová nem illik, egyetlen előre gyártott polcra sem. Tényregény? Nem tudom. Annyit tudok, hogy lehetetlen. Katyn után előrelapozok, és vissza. Kénytelen vagyok Karol Wojtylától erőt kérni, aki azt mondja, az Isteni Irgalmasság felfoghatatlan és kimeríthetetlen titok, amelyre nagyon is szüksége van a világnak. Többször megszólít ezzel az üzenettel.

Nevek. Karol Wojtyláról még tudjuk, hogy II. János Pál pápa, Kelemen Didákról, Wojciech Topolińskiról, Witold Cebuláról s a többiekéről már nincs ismeretünk, a könyvet végigolvasva személyes ismerősünk lesz mindegyik.

Katyn. Borzalmak helye. Az író nem enged. Azt mondja, meg kell nézned. Tudnod kell, mi történt ott. Odavezet a tömegsírokhoz, mialatt megkérdezi, hol van ilyenkor Isten. Nem tudom, hol van, de a Szentírás szerint az Úr nincs a viharban. Hinnem kell, hogy nem volt a viharban.

Minden kontinensről, az emberi szenvedés mélységeiből hangzik a kiáltás az irgalomért. Azt mondja, irgalom, imádság, szolgálat, barátság, önfeláldozás, és felfénylenek a szavak.

Megint lapozok. Vissza, Varga Bélához. Koporsóján az a zászló, amely Kossuth koporsóját borította, és ő őrizte. A szavak fényében felsejlik a vallás, erkölcs, hit nehezen megfogalmazható értelme, mögöttük ott dereng az egyik legtisztább szó: haza.

Nézem a rózsablakot. A könyv címének szimbolikája kör alakú megszentelt területet jelent. Valójában az ember potenciálisan megvalósítható legmagasabb tudatállapotának képi kifejezése. A világegyetem képe, a kiáradás és visszavonulás folyamatában megjelenítve, tehát annak lényegében ábrázolva. Megszentelt, a valóságos léttől elkülönített mágikus tér. Önmagában a világ leképeződése, mert annak minden lényeges jellemzőjét hordozza. Megmutatja a fényességben végbemenő folyamatot, és helyreállítja az emberben a dolgok ideális rendjét. Középpontja szimbolizálja a világ közepét, amely soha nem mozog, de minden körülötte forog.

Ahol a gyűlölet és a bosszúvágy uralkodik, ahol a háború ártatlanok fájdalmát és halálát okozza, szükség van az irgalmasság kegyelmére, amely megnyugtatja az emberi elméket és szíveket, és békességet szül. Ott, ahol nem tisztelik az emberi életet és méltóságot, szükség van Isten irgalmas szeretetére, amelynek fényében láthatóvá válik minden emberi élet kimondhatatlan méltósága. Kell az irgalom, hogy az igazság fényében véget vessünk minden igazságtalanságnak szerte a világon, tanította nekünk, prédikálta nekünk II. János Pál pápa.

Hogyan van ez, kérdezem, van az igazságnak fénye, és nézek a szavak után. Mindenkinek dolga van ezzel, akinek feladata véget vetni az igazságtalanságnak. Nagyon egyszerűnek tűnik, nagyon követhetőnek. Kell hozzá némi irgalom, hit, emberség. Vajon megvan bennünk mindez? – tűnődöm.

Tovább olvasom a könyvet. Érzem, hogy az írónak fontos a polisz, a köz dolga. Közéleti ember, aki behúz engem az együtt gondolkodás munkájába. Nem erőszakosan, mégis határozottan, hogy aztán kezdjek vele, amit akarok. Nyugtalan leszek ettől, kényelmetlenül érzem magam, mozdul bennem valami atavisztikus lustaság. Ettől kicsit rosszul vagyok, tenni szeretnék, elkezdem írni a cikket. Kell írnom a könyvről,

nézzetek ide, itt van egy író, aki tényeket közöl embertelenségről, szörnyűségekről, igazságtalanságról, igazságról, hitről, Istenről, misztikus csodákról, azért, hogy felhívja az olvasót, jobbra kell tenni a világot, mindenkinek a maga eszközével. Ebben az értelemben tehát mindenki, aki részt vesz a közéletben, tevékeny vagy tétlen politikát folytat. A közösség tagjainak joga és kötelessége a közügyekben részt venni, hogy jó döntések születhessenek.

Lehet, teszem fel újra a kérdést, s ha igen, milyen eszközökkel? Továbbolvasva a könyvet, megkapom a választ. A jelek mindenütt ott vannak az út mentén.

Dobos Marianne könyve nem csak történetekkel ajándékoz meg, nyugtalansággal is. Keresem a jeleket, hogyan tovább. És minduntalan előveszem a *Rózsablakot*. „A könyv is olvas engem.”

Hittel, szeretettel ajánlom mindenkinek.

